

V L A A M S   P A R L E M E N T



Zitting 2001-2002

16 oktober 2001

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE**

**– van de heren Johan Malcorps, Patrick Lachaert, Jacques Timmermans,  
Jos Bex en Erik Matthijs –**

**betreffende de heronderhandeling van de beheersovereenkomst met Aquafin**

**VERSLAG**

**namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening  
uitgebracht door de heren Jacky Maes en Erik Matthijs**

*Samenstelling van de commissie :*

*Voorzitter :* de heer Jacques Timmermans.

*Vaste leden :*

de heren Gerald Kindermans, Jan Laurys, Erik Matthijs,  
Jef Van Looy ;

de heer Jacques Devolder, mevrouw Dominique Guns,  
de heren Patrick Lachaert, Paul Wille ;

de heer Jean Geraerts, mevrouw Marleen Van den Eynde,  
de heer Frans Wymeersch ;

de heren Jacky Maes, Jacques Timmermans ;

mevrouw Isabel Vertriest ;

de heer Jos Bex.

*Plaatsvervangers :*

de heer Jos De Meyer, mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever,  
de heren Mark Van der Poorten, Jan Verfaillie ;

de heren Louis Bril, Marc Cordeel, mevrouw Anny De  
Maght-Aelbrecht, de heer Gilbert Van Baelen ;

mevrouw Niki De Gryze, de heren Julien Librecht, Jan  
Penris ;

de heren Bruno Tobback, Jan Van Duppen ;

de heer Johan Malcorps ;

de heer Herman Lauwers.

---

*Zie :*

**789** (2000-2001)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

– Nr. 2 : Amendementen

## INHOUD

|                                                                                              | Blz. |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| I. Toelichting door de heer Johan Malcorps, mede-indiener van het voorstel van resolutie . . | 4    |
| II. Bespreking . . . . .                                                                     | 5    |
| III. Wijziging van de tekst . . . . .                                                        | 12   |
| IV. Eindstemming . . . . .                                                                   | 15   |
| V. TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE . . . . .                                              | 16   |

---

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening besprak op 20 september en 2 oktober 2001 het voorstel van resolutie van de heren Johan Malcorps, Patrick Lachaert, Jacques Timmermans, Jos Bex en Erik Mattijs betreffende de heronderhandeling van de beheersovereenkomst met de NV Aquafin.

Ter voorbereiding van dit voorstel van resolutie hield de commissie een reeks gedachtewisselingen over het Vlaams waterzuiveringsbeleid en hoorzittingen met vertegenwoordigers van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), de NV Aquafin, de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, de Bond Beter Leefmilieu, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), het Denderaktiecomitee en de vereniging Aquazet. Het verslag daarvan is opgenomen in *Parl. St.* VI. Parl. 2000-2001, 433/1 en 843/1.

#### **I. Toelichting door de heer Johan Malcorps, mede-indiener van het voorstel van resolutie**

De heer Johan Malcorps stelt dat de indieners zich in voorliggend voorstel van resolutie beperken tot het formuleren van een aantal concrete aanbevelingen om op korte termijn tot een goede heronderhandeling van de beheersovereenkomst met Aquafin te komen. Het voorstel heeft dus slechts betrekking op een onderdeel van het Vlaamse waterzuiveringsbeleid. Het is geenszins de bedoeling van de indieners om met dit voorstel het totale Vlaamse waterzuiveringsbeleid bij te sturen. Hier toe zouden er ook nieuwe afspraken moeten worden gemaakt met de andere partners die naast Aquafin op het terrein actief zijn.

De heer Johan Malcorps licht toe dat de indieners in het voorstel van resolutie aan de Vlaamse regering vragen om op korte termijn werk te maken van de heronderhandeling van de beheersovereenkomst met Aquafin. De indieners hopen dat de heronderhandeling ten laatste op 1 september 2002 wordt aangevat en dit op basis van de principes die in het voorstel van resolutie worden aangereikt, en dat ze voor het einde van de legislatuur kan worden afgerond. De spreker benadrukt dat de heronderhandeling van de beheersovereenkomst met Aquafin niet als het eindpunt van de bijsturing van het waterzuiveringsbeleid mag worden beschouwd.

De heer Malcorps stelt dat de indieners met dit voorstel twee doelstellingen nastreven. Ten eerste vragen ze dat de Vlaamse regering prioritair werk

maakt van een maximaal zuiveringsresultaat tegen de laagste kosten. Uit de verschillende hoorzittingen bleek dat dit een zeer belangrijke bezorgdheid is van de leden van de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening. Indien miljardeninvesteringen zich opdringen, moet daarmee ook het best mogelijke rendement wordt bereikt.

Ten tweede vragen de indieners dat de Vlaamse regering tegemoet komt aan de Europese richtlijnen inzake water en waterzuivering, met name de nieuwe Europese kaderrichtlijn 2000/60/EG water, die door middel van het aangekondigde decreet integraal waterbeleid zou worden omgezet, en de oudere Europese richtlijn 91/27 inzake stedelijk afvalwater.

De heer Malcorps stelt verder dat acht concrete principes voor de uitwerking van een waterzuiveringsbeleid in het voorstel van resolutie worden ingeschreven. De indieners hopen dat de Vlaamse regering zich bij de uitwerking van haar waterzuiveringsbeleid op deze principes zal baseren.

Ten eerste moeten de overheidsdiensten zich toeleggen op het uitstippelen van een beleidsvisie en een beleidsplanning en op het vaststellen van kwaliteitsnormen voor de diverse onderdelen en functies van het waterstelsel. De taak van de overheid bestaat erin om het beleid te sturen, niet om te roeien. De overheid kan het beleid sturen via de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM).

Het kan volgens de indieners niet dat Aquafin het waterbeleid zou bepalen. Aquafin moet wel gere sponsabiliseerd worden voor de uitvoering van het beleid op het terrein. Door het afsluiten van een resultaatsverbintenis tussen Aquafin en de Vlaamse overheid zal er meer duidelijkheid komen over de resultaten die Aquafin moet bereiken. In het verleden kon de maatschappij al te gemakkelijk haar verantwoordelijkheid afwentelen indien een onderdeel van het contract niet werd nagekomen. De overheid moet de sturing naar resultaten en kosten doelmatig en doeltreffend organiseren opdat de risico's en verantwoordelijkheden inzake resultaten en kosten in de toekomst eenduidig bij Aquafin kunnen worden gelegd.

Ten derde moeten de activiteiten van Aquafin zowel economisch als ecologisch tegen de laagst mogelijke transactiekosten worden aangestuurd.

Ten vierde impliceert de responsabilisering van Aquafin naar resultaten en kosten dat de volledige procesverantwoordelijkheid bij dit bedrijf wordt

gelegd. Dat houdt in dat de planning van de waterzuiveringsinfrastructuur en -activiteiten tot de verantwoordelijkheid van Aquafin behoort.

Ten vijfde wordt het vergoedingsmechanisme van Aquafin bijgestuurd en aangepast in functie van de resultaten en efficiënte inzet van middelen.

Ten zesde dienen reguleringssystemen uitgewerkt te worden waardoor de vergoeding van de aandeelhouders gekoppeld wordt aan de prestaties van Aquafin inzake optimale collectering en zuivering van afvalwaterstromen. De heer Malcorps verwijst terzake naar het voorstel van resolutie betreffende de drinkwatervoorziening in Vlaanderen, dat in de subcommissie voor Financiën en Begroting werd behandeld (*Parl. St. VI. Parl. 2000-2001, nr. 669/1*).

Ten zevende wordt duidelijk gemaakt dat de gemeenten een sleutelpositie bekleden inzake het maximaliseren van de benutting van de groot-schalige rioolwaterzuiveringsinstallaties en collectoren door het maximaal aansluiten van hun rioleeringen op de bovengemeentelijke stelsels. Daarnaast bekleden de gemeenten ook een sleutelpositie in de uitbouw van een optimaal stelsel van collectoren en zuivering en in het voorzien van kleinschalige waterzuiveringsinstallaties of IBA's (individuele behandeling afvalwater) voor woningen die niet op het collectief stelsel moeten of kunnen worden aangesloten. Volgens de heer Malcorps impliceert dit dat ook de gemeenten een belangrijke rol kunnen spelen, en dat er geen sprake kan zijn van een monopolie van Aquafin voor het buitengebied.

De spreker vervolgt dat iedere gemeente vóór 31 december 2003 een gedetailleerde hydronautstudie tot op het niveau van de straatriolering moet laten uitvoeren, waarbij het Vlaamse Gewest een financiële incentive geeft en daarenboven toezicht houdt op de bovengemeentelijke coördinatie. Voorts is het nodig de bestaande subsidiëeringsmechanismen en de ondersteuning door het Vlaams Gewest op creatieve wijze te verhogen, zeker indien de gemeenten een grotere rol gaan spelen.

Ten achtste moet op termijn de praktijk van het subsidiëren van investeringen worden vervangen door een stelsel van aansporingen dat de aansluiting van effectieve vuilvrachten bevordert en derhalve ook voorziet in afkoppelingen van regenwater en parasitaire debieten.

De heer Johan Malcorps besluit dat een aantal bedenkingen die tijdens de gedachtewisselingen en hoorzittingen over de afvalwaterzuivering werden geformuleerd, in het voorliggende voorstel van re-

solutie worden ondervangen. De spreker geeft toe dat de zwakte van dit voorstel erin kan bestaan dat het beperkt is tot de heronderhandeling van de beheersovereenkomst met Aquafin. Deze beperking dringt zich evenwel op omdat de Vlaamse regering in staat moet zijn om op korte termijn de heronderhandeling van de beheersovereenkomst tot een goed einde te brengen. Een voorstel van resolutie over het volledige afvalwaterzuiveringsbeleid zou zo omvangrijk zijn dat het niet op korte termijn kan worden behandeld. Volgens de spreker is ook Aquafin vragende partij voor duidelijkere afspraken met het Vlaamse Gewest.

## II. Bespreking

### – Algemeen

Mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, deelt mee dat voorliggend voorstel van resolutie aansluit bij de plannen van de Vlaamse regering inzake afvalwaterzuivering.

De heer Erik Matthijs, mede-indiener van het voorstel van resolutie, verwijst naar de beslissing van de Vlaamse regering van vrijdag 30 juni 2000 over de heronderhandeling van de beheersovereenkomst met Aquafin. De Vlaamse regering besliste, met toepassing van artikel 52 van de overeenkomst tussen het Vlaams Gewest en de NV Aquafin, de vooropzeg van de overeenkomst aan Aquafin te betekenen. De Vlaams minister van leefmilieu werd ermee gelast de krachtlijnen van de toen voorliggende nota over de heronderhandeling ter bespreking voor te leggen in de commissie leefmilieu van het Vlaams Parlement. De minister kreeg tevens de opdracht een onderhandelings-team samen te stellen dat namens de Vlaamse regering de hernegotiatie van de beheersovereenkomst met de NV Aquafin zou voeren en de resultaten van de werkzaamheden van dit onderhandelings-team ter goedkeuring aan de Vlaamse regering voor te leggen.

Ongeveer één jaar later – 17 april 2001 – was er een voorbereidende nota van het kabinet van minister Dua over de onderhandeling met Aquafin, waarin slechts enkele namen genoemd worden voor de negotiatie vanuit de Vlaamse regering. Tevens is er rond die tijd eindelijk een lijst klaar met taken en verantwoordelijke actoren. De heer Matthijs vraagt zich af waarom dit zo lang duurde, voor een zo beperkt resultaat.

Het parlementaire debat, dat door de Vlaamse regering gevraagd werd op 30 juni 2000, kan uiteindelijk pas nu worden afgerond met een voorstel van resolutie. Het parlement kan nu eindelijk de krachtlijnen bespreken en vastleggen.

De heer Erik Matthijs zegt een aantal opmerkingen te willen maken bij de nota "Aquafin : Strategische visie vanuit het algemeen belang", die dateert van juni 2000 en werd samengesteld door de toenmalige kabinetschef van minister Vera Dua. In de nota wordt volgens de spreker het rapport van de Bijzonder Gevolmachtigde van de Vlaamse regering bij Aquafin over de resultaten van de werking van Aquafin op de korrel genomen. In de rapporten van de Bijzonder Gevolmachtigde worden belangrijke gegevens en bevindingen over 10 jaar Aquafin gegeven. De gegevens zijn de best beschikbare, maar doen een aantal vragen rijzen en nopen volgens de nota tot enkele opmerkingen : de cijfers tonen het aantal huishoudens 'aansluitbaar' op riool, maar het is niet geweten hoeveel er effectief zijn aangesloten. De hoogte van het aantal huishoudens 'aansluitbaar' op riool en de eruit afgeleide huishoudelijke rioleringsgraad is onwaarschijnlijk : als er een rioleringsgraad van 83 percent bereikt is – en gegeven de ruimtelijke structuur van Vlaanderen de maximaal verantwoorde graad van deze grootteorde is – blijft de vraag : wat valt er dan nog te rioleren ?

Daarmee is volgens de heer Erik Matthijs ondubbelzinnig gezegd dat de cijfers zoals ze nu voorliggen, niet de juiste zijn. Op grond waarvan kunnen dan conclusies worden getrokken, als de basisgegevens ontbreken ?

– *Verantwoordelijkheid Aquafin en opzegging van de overeenkomst*

In de nota aan de Vlaamse regering van 30 juni 2000 wordt ook gesteld dat Aquafin slechts partieel succes heeft geboekt. De auteurs geven echter toe dat Aquafin niet de enige schuldige is voor het slechts partiële succes. De heer Matthijs citeert uit de nota : "Aquafin kan niet als de enige verantwoordelijke voor het partiële succes worden aangewezen. Het Vlaams Gewest, met de VMM en Aminal, de gemeenten, de ondernemingen en de burgers dragen mee een deel van de verantwoordelijkheid. Scherpe afgrenzing van de verantwoordelijkheden is echter behoorlijk moeilijk en vergt diepgaande audits, zonder dewelke de "zwarte piet" gemakkelijk wordt doorgeschoven, vooral als

we niet alle partijen rond één tafel zetten" (einde citaat).

De kabinetschef stelt in zijn nota ook dat Aquafin te snel de dans ontspringt bij het dragen van de meerkosten door vertraging in de uitvoering (snelle exoneration van de betaling). Het Aquafin-personeel zou er vooral naar streven exoneration te bekomen voor afwijkingen van de oorspronkelijke planning. De heer Matthijs onthoudt in dit verband zes punten uit de nota :

- Als de taakverdeling voorziet in een verschil tussen enerzijds de planner, en anderzijds de uitvoerder, moet de planner kunnen garanderen dat zijn planresultaten optimaal en robuust zijn, zoniet zadelt hij de uitvoerder met onmogelijke opdrachten op. ... Het document van de VMM dat de investeringsprogramma's (IP) beschrijft, geeft niet aan hoe de programma's worden geoptimaliseerd in de tijd. Een geoptimaliseerde planning voorkomt foutieve investeringen en minimaliseert de hoeveelheid onderbenutte capaciteiten in de uitbouwfase van de infrastructuur ;
- De bevoegdheden en verantwoordelijkheden in het waterzuiveringsgebeuren zijn versnipperd, overlappend en onduidelijk. De planning van de infrastructuur is niet gecoördineerd en onvoldoende onderbouwd met betrouwbare gegevens en met optimaliseringsmethoden ;
- Belangrijke projecten blijven geblokkeerd ;
- Vertragingen gebeuren vaak wegens afwijkingen van de oorspronkelijke planning ;
- Vertragingen gebeuren wegens laattijdig verkrijgen van vergunningen ;
- Gemeenten werken niet steeds mee.

De efficiëntie van de installaties heeft volgens de nota ook geleden onder politieke veranderingen en vernieuwde ecologische technieken. "De bouw van RWZI's, het trekken van hoofdcollectoren en de slibverwerking werden onderhevig aan de beperkingen opgelegd door een evoluerende samenleving met nieuwe preferenties en doelstellingen en de eruit voortvloeiende regelgeving en politieke keuzes. De toenemende vertraging in de realisaties is daarvan het gevolg." Hierop heeft Aquafin volgens de nota te weinig proactief ingespeeld. Vroeger werd de industrie bijvoorbeeld aangesloten, nu wordt ze afgekoppeld, waardoor de vuilvracht en

ook het rendement van de waterzuiveringsinstallaties vermindert, of waardoor men nu tot de vaststelling komt dat zuiveringsinstallaties te groot zijn gebouwd. Vroeger gebeurden investeringen in gemengde rioleringen, met het inbuizen en rechtekken van grachten, en nu wordt prioriteit gegeven aan gescheiden rioleringstelsels.

De heer Matthijs besluit dat de klimaatsverandering in het ecologisch denken niet volledig kan worden aangerekend aan Aquafin, die werkt met een vijfjarenplanning.

De heer Matthijs merkt verder op dat nota aan de Vlaamse regering vasthoudt aan het monopolie vermits wordt gesteld dat "primo de zuiveringsactiviteit inherent monopolistische trekken bezit (de collectering van afvalwater is een natuurlijk monopolie, en de schaal van Vlaanderen is van die aard dat met moeite de minimaal efficiënte schaal van ondernemen in die activiteit wordt bereikt, wat opnieuw de ontwikkeling van een monopolie in de hand werkt) en secundo : de collectering en zuivering nutsvoorzieningen zijn die altijd door de gemeenschap worden betaald." Verder staat volgens de spreker duidelijk in de nota dat er vandaag geen voldoende reden is om het contract met Aquafin te verbreken.

De heer Matthijs vindt het verwonderlijk dat de regering, op grond van de voorgaande argumenten, heeft beslist de vooropzeg van de overeenkomst met de NV Aquafin te betekenen. Dit betekent niet dat de spreker tegen de heronderhandeling is, en om die reden heeft hij het voorstel van resolutie waarin aanbevelingen over de heronderhandeling worden gedaan, mee ondertekend.

De nota aan de Vlaamse regering heeft volgens de heer Matthijs nochtans een goede inventarisatie van de tekorten, en een aantal goede oplossingen. Maar er blijven een aantal vragen.

#### – *Inventarisatie*

Zo is het duidelijk dat cijfermateriaal over de effectief aangesloten woningen ontbreekt. Het aantal woningen dat niet aangesloten is op een riolering, een septische put of een IBA is niet geïnventariseerd. De invloed van landbouw op de kwaliteit van het water en andere bronnen van waterverontreiniging is nog onvoldoende gekend. In het kader van de voorbereiding van de onderhandelingen wordt ook een dynamische inventarisatie van de toestand van gebouwen qua lozing, aansluiting en zelfzuivering, dynamische inventarisatie van de

toestand van de riolen, lozingspunten van rioolstrengen, overstorten, afvoer grote verharde oppervlakten, als opdracht opgenomen. Het is volgens de heer Matthijs een juist voornemen om zo vlug mogelijk te inventariseren.

In de voorliggende nota's worden nog andere opdrachten vermeld in het kader van de voorbereiding van de heronderhandeling. De heer Matthijs vindt dat die eerst moeten worden uitgevoerd. Voor het ontwikkelen van een methodologie in verband met de masterplanning en het toepassen ervan op zuiveringspilotgebieden werd 30 juli 2001 als einddatum vooropgesteld. Is deze datum gehaald ? Moesten er vooraf geen inventarisaties gebeuren ?

In tegenstelling tot de oorspronkelijke nota aan de Vlaamse regering van 30 juni 2000 wordt in de latere nota over de stand van zaken in april 2001 van de voorbereiding van heronderhandeling, de NV Aquafin aangeduid om de zuiveringsgebieden aan te duiden, in plaats van eerder de VMM samen met Arohm, Project Ver-Af en Aquafin. Het afbakenen van de zuiveringsgebieden is volgens het lid prioritaair : momenteel leven de gemeenten en burgers in rechtsonzekerheid. Wanneer wordt hieraan verholpen ? Hoe zullen deze zuiveringsgebieden afdwingbaar worden gesteld ? Zal er voor de gemeenten of burgers een beroepsprocedure mogelijk zijn tegen de afbakening ? Hoe ziet de regering de termijn voor de afbakening van de zuiveringsgebieden ? Uiteindelijk hangt hiervan de masterplanning af.

De heer Matthijs vraagt zich af of er voor de inventarisaties gebeurd zijn, reeds een heronderhandeling nodig is. Kan vooraf al een berekening worden gemaakt van heffingen en subsidiëring en penalisaties, als er nog niet eens een degelijke inventarisatie is ? Er wordt getracht een aantal zaken uit te werken zonder dat er al werkinstrumenten zijn.

De heer Matthijs besluit met drie concrete adviezen aan de minister betreffende de voorbereiding van de heronderhandeling :

- Wijs de opdrachten naar inventarisatie toe met strikt te respecteren termijnen ;
- Maak op basis van juiste en complete cijfers een plan op ;
- Tracht bepaalde anomalieën, zoals vergoeding op risico voor de aandeelhouder die geen risico is, ondertussen reeds weg te werken, en enkele overlappings uit te sluiten.

– *Gevolgen voor de gemeenten*

De heer Matthijs heeft ook vragen bij het aspect betalingen en vergoedingen. De bedoeling van een resultaatverbintenis is : hoe beter het resultaat is, hoe hoger de vergoeding die men ontvangt, of hoe minder men wordt gesanctioneerd.

De spreker heeft echter de indruk dat de gemeenten de dupe kunnen worden bij het voorliggende voorstel. De rechtsonzekerheid is groot.

- De gemeenten krijgen geen subsidies meer voor investeringen, maar ontvangen wel jaarlijks resultaatsvergoedingen. Dat wil zeggen dat de gemeente X , die een 75 percent subsidiëring kreeg bij aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel, en goede resultaten behaalt, nu een hoge resultaatsvergoeding krijgt. Gemeente Y, die in het verleden ook veel investeringen deed uit eigen middelen maar een gemengd stelsel aanlegde, zal nu ook nog eens de penalisatiekosten wegens slechte resultaten moeten betalen ;
- De gemeenten ontvangen vergoedingen naargelang het aantal aangesloten huizen op het rioleringsstelsel, of – buiten de woonzone – naargelang het aantal huizen met IBA (individuele behandeling van afvalwater) of septische put. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt naargelang het gaat om gescheiden of gemengde riolering en IBA of septische put. De heer Matthijs meent dat als er voldaan wordt aan de Vlaremwetgeving, de gemeente niet moet opdraaien voor het feit dat een bewoner in het verleden voor een septische put koos in plaats van voor een IBA ;
- De middelen voor de gemeenten stijgen progressief naargelang het behalen van de 100 percent aangesloten woningen. In een gemeente met lintbebouwing en een woonkern is een riolering en aansluiting op die riolering veel goedkoper en efficiënter dan in een gemeente met verspreide woningbouw. Om de 100 percent aansluiting te behalen, is de eerste gemeente veel beter af. Hierbij worden gemeenten met verspreide woningbouw gediscrimineerd, op basis van hun ruimtelijke structuur die zich niet leent om de 100 percent te benaderen ;
- Er is ook een penalisatie van de gemeenten wanneer woningen lozen in oppervlaktewater ;
- Wat zal de heffing op ondoordringbare oppervlakten betekenen voor een gemeente of een stad ? Ook het gebrek aan opvang van regenwa-

ter van haar patrimonium zal aan de stad worden aangerekend ;

- Tevens zal de heffing op ondoordringbare oppervlakten ook aan particulieren aangerekend worden, via de drinkwatermaatschappijen ;
- Het aangebrachte debiet van vervuild water wordt ook vergoed. Het debiet en de vervuiling spelen dus een rol in de vergoeding van de gemeente. Een waterzuiveringsinstallatie die weinig of niet rendeert, zal dan ook zeer duur uitvallen voor een gemeente ;
- Ook voor de huishoudens zal er een gedifferentieerde heffing zijn naargelang ze wonen in een woonzone of niet-woonzone, en naargelang zij respectievelijk aangesloten zijn op gescheiden of gemengd rioleringsstelsel, een IBA of septische put.

In verband met de eerste opmerking (geen investeringssubsidies meer) wordt er gewerkt aan een overgangsregeling waarbij er per gemeente forfaitaire enveloppes worden toegekend, in functie van verworven subsidies in het verleden en de karakteristieken van de gemeente die bepalend zijn voor de rioleringskosten. Dit komt volgens de heer Matthijs neer op een soort trekkingsrechten volgens een bepaalde sleutel in functie van succesvol uitgevoerde projecten van in het verleden goedgekeurde investeringsprogramma's.

In de nota over de strategische visie op de waterzuivering staat op pagina 45 dat in mei 2000 een werkgroep van de VMH (Vlaamse Milieuholding) met vertegenwoordigers van Aquafin en VMM, de investeringsbehoefte heeft geschat op ongeveer 85 miljard frank voor de bovengemeentelijke en ongeveer 125 miljard frank voor de gemeentelijke inhaal- en renovatieprogramma's. Zelfs met de helft van het bedrag te financieren gedurende de eerstkomende tien jaar betekent dit een verhoging van de begrotingsdruk in vergelijking met de laatste jaren.

En over de penalisaties en vergoedingen staat in de nota dat het voorgestelde resultaats- en marktgerichte systeem van aansporingen in detail moet worden uitgetekend en de werking ervan moet worden gesimuleerd met behulp van een computermodel. Wanneer het masterplan van de bovengemeentelijke infrastructuur geactualiseerd is, is het mogelijk met voldoende precisie de stromen van influenten en effluenten te simuleren. Op deze fysische stromen worden dan de aansporingsformules geplaatst, en er wordt nagegaan welke finan-

ciële stromen dit meebrengt. Deze stromen worden getoetst op hun redelijkheid in verhouding tot de normale of standaardkosten die de activiteit van waterzuivering mag meebrengen.

Een analoge oefening is nodig om de vergoedingen en penalisaties toe te passen op de gemeenten. Wanneer de structuur van het aansporingssysteem is beslist en er voldoende parameters in zijn opgenomen, kan een calibrering worden doorgevoerd.

Het besluit van de heer Erik Matthijs hieruit is : laat het systeem van vergoedingen en penalisaties vallen, tot wanneer er een correct masterplan op tafel ligt, waaruit de juiste conclusies kunnen worden getrokken. Vooraf systemen opzetten die achteraf onmogelijk om dragen blijken, is zinloos werk. De spreker verwijst in dit verband naar de vereiste redelijkheid in verhouding tot de normale of standaardkosten voor waterzuivering.

#### – Voorbereiding van de heronderhandeling

De heer Erik Matthijs heeft nog bedenkingen bij de nota van 17 april 2001 van het kabinet van minister Vera Dua over de voorbereiding van de heronderhandeling.

Voor het opzetten van een onderhandelingsstructuur met een klankbordteam, onderhandelings-teams van de regering en Aquafin, een expertenteam, enzovoort is het volgens de spreker te vroeg, om de eerder aangehaalde redenen. De minister beschikt niet over de juiste gegevens om te kunnen onderhandelen.

Bij de regels van overleg wordt vermeld dat de besprekingen in volstrekte geheimhouding verlopen en de pers wordt ingelicht via perscommuniqués. Wat betekent dit naar de openbaarheid van bestuur ?

Bij de aandachtspunten vanuit het politieke overleg wordt "het doorrekenen van de financiële weerslag op diverse doelgroepen (zeker de huishoudens) van de verschillende voorstellen" vermeld. Dit is volgens de heer Matthijs onvoldoende : ook de financiële weerslag op de gemeenten, in hun verscheidenheid, moet worden doorgerekend.

Wat met de rechtszekerheid voor de huishoudens en de gemeenten ? De kosten voor de huishoudens zullen onder meer afhankelijk zijn van de opvang van regenwater, de grootte van ondoordringbare oppervlaktes, en hun aansluiting op het soort riolerings, IBA of septische put. Onafhankelijk van de vraag of de huishoudens veel of weinig water ver-

bruiken of vervuilen, worden andere maatstaven gehanteerd. Kan hier niet gesproken worden van discriminatie tussen de burgers ?

De burgers die tegen een hoge kostprijs een IBA moeten aanleggen omdat hun woning nog niet oud is of nieuw gebouwd wordt, winnen dit niet terug omdat zij geen afvalwaterheffing moeten betalen. Zij staan in immers voor de exploitatiekosten van de IBA, geschat op 8 à 10 000 frank per jaar. Deze huishoudens worden benadeeld tegenover een huishouden dat volgens de Vlaremnormen enkel een septische put moet hebben.

De heer Matthijs heeft nog een opmerking bij de "nieuwe missie" die voor Aquafin wordt vermeld : uitbouw van een onderneming, competitief op de open binnen- en buitenlandse markt. De eerdere kabinetsnota had het over een monopolie inzake waterzuivering in Vlaanderen. Wat betekent dan de open binnenlandse markt ?

Uit een eerste berekening van de heer Matthijs volgt dat ongeveer een half miljoen huishoudens in het Vlaams Gewest niet aansluitbaar is op riolering en RWZI. Stel dat de helft in aanmerking komt voor een septische put, dan gaat het nog om 250 000 huishoudens, voor wie waterzuivering een probleem blijft. Wordt onderzocht of deze huishoudens alsnog kunnen aansluiten op een rioleringsnet of moeten ze een IBA krijgen ? Om een juiste inschatting van de situatie te kunnen maken is een hydronautstudie noodzakelijk. Deze hydronautstudie moet de start zijn van een geïntegreerd waterbeleid op gemeentelijk vlak. Dit is terug een extra opdracht voor de gemeenten, waarbij het niet meer dan billijk is dat daarvoor subsidies worden voorzien.

De heer Erik Matthijs besluit dat de regering alle feiten moet kennen vooraleer Aquafin de schuld te geven van onvoldoende vooruitgang bij de waterzuivering, en de overeenkomst zomaar op te zeggen. De cijfers waarover de bijzonder gevolmachtigde beschikt, zijn incorrect en onvolledig. Vooraleer aan een heronderhandelingsopdracht te beginnen, zijn juiste inventarisatiegegevens noodzakelijk.

Verder moet het aansporingssysteem rechtvaardig gebeuren, en rekening houden met de draagkracht van gemeenten en huishoudens.

Bij het principe "de vervuiler betaalt" moet men uitgaan van het gelijkheidsbeginsel. Huishoudens die evenveel water vervuilen, moeten eenzelfde heffing betalen. Aan het feit of zij een gemengd of

gescheiden rioleringsstelsel hebben, kunnen de huishoudens zelf niets veranderen. Ook kunnen gemeenten niet gesanctioneerd worden, omdat huishoudens – conform de Vlaremwetgeving – opteren voor een septische put.

Ook moet volgens de heer Matthijs de rechtsonzekerheid worden opgeheven :

- ten eerste inzake de zuiveringsgebieden ;
- ten tweede voor de huishoudens in buitengebied over het al dan niet nog aansluitbaar zijn op een riolering ;
- ten derde inzake de vergoedingen. Het is noodzakelijk dat het financiële budget voor waterzuivering gekend is – zowel voor de huishoudens als voor de gemeenten.

Als laatste punt komt de spreker terug op de gemeentelijke hydronautsstudies, die een integraal waterbeheer moeten mogelijk maken. De heer Matthijs dringt hierbij aan op de nodige subsidies.

#### – *Replieken*

De heer Jacques Timmermans, commissievoorzitter, stelt dat in het betoog van de heer Matthijs een aantal terechte opmerkingen worden gemaakt. Hij benadrukt dat in het voorstel van resolutie aanbevelingen aan de regering worden gedaan, die onder meer het vergaren van de nodige kennis en informatie voor de heronderhandeling betreffen. De spreker kondigt aan dat ook een amendement zal worden ingediend waarin aan de Vlaamse regering wordt gevraagd om de kostprijs voor de implementatie van de nota over de strategische visie op Aquafin, samen met een voorstel van financiering hiervan, voor te leggen en dit ten laatste op 30 juni 2002. Het is logisch dat de commissie over meer gegevens moet beschikken vooraleer een definitieve beslissing in dit dossier kan worden genomen.

In antwoord op de opmerkingen van de heer Erik Matthijs, repliceert mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, dat zij inderdaad op 30 juni 2000 de opdracht van de Vlaamse regering kreeg om de commissie leefmilieu te vatten met de bespreking van de krachtlijnen in de toen voorliggende nota over de heronderhandeling van de beheersovereenkomst. De bespreking in het parlement heeft een jaar in beslag genomen, wat ook begrijpelijk is aangezien het een moeilijk dossier betreft. De voorbereidende nota van 17 april 2000, waarin een stappenplan en aantal opdrachten ter voorbereiding van de heronderhandeling wor-

den beschreven, was slechts een tussenstap in afwachting van de afronding van het parlementaire debat. Bepaalde opdrachten liepen al voorafgaand aan de nota en andere opdrachten konden worden gestart in de voorbereidingsfase van de onderhandeling. De heronderhandeling van de beheersovereenkomst wordt dus op het terrein al voorbereid, maar kan pas ten volle starten als de commissie en het voltallige parlement zich hebben uitgesproken over de krachtlijnen.

De minister reageert verder op de kritiek van de heer Matthijs dat er onvoldoende gegevens beschikbaar zijn om de heronderhandeling te starten. Er zijn nu reeds basisgegevens beschikbaar. Zo wordt ervan uitgegaan dat er een potentiële huishoudelijke rioleringsgraad is van ongeveer 85 percent. De zuiveringsgraad bedraagt momenteel slechts 50 percent. Deze twee cijfers tonen aan dat het misloopt met het waterzuiveringsbeleid. Een van de grote lacunes is het gebrek aan informatie over welke huishoudens effectief op de bestaande rioleringen zijn aangesloten. De minister merkt in dit verband op dat het voor lokale besturen niet steeds evident is om bewoners te verplichten om daadwerkelijk op de bestaande riolering aan te sluiten, hoewel dit wettelijk wordt opgelegd. Er wordt nu nagegaan op welke wijze de drinkwatermaatschappijen kunnen worden ingeschakeld om een huis-aan-huisinventarisatie op te stellen van de exacte situatie inzake waterzuivering. Op basis van deze informatie kan een databank worden ontwikkeld. De minister pleit ervoor om niet te wachten op de resultaten van deze operatie vooraleer de onderhandelingen te starten, want dat zou tot een uitstel van jaren kunnen leiden. De ontwikkeling van databanken en de heronderhandeling dienen bij voorkeur gelijktijdig te starten. Bij die heronderhandeling moet het principe van de resultaatsverbintenis centraal staan.

Wat de opmerkingen van de heer Matthijs over de verantwoordelijkheid van Aquafin betreft, repliceert de minister dat in de nota duidelijk tot uiting komt dat er inzake de waterzuiveringsproblematiek een gedeelde verantwoordelijkheid is van de Vlaamse overheid, de gemeenten, de administratie en Aquafin. Er is, zoals in de nota wordt erkend, ook een evolutie geweest in de ideeën en de beleidskeuzes inzake waterzuivering. Er is bovendien vooruitgang geboekt in de zuiveringsgraad. Het is dan ook niet de bedoeling de verantwoordelijkheid eenzijdig bij een bepaalde actor te leggen, en nog minder om een "schuldige" voor de problemen aan te duiden. Dit moet volgens de minister van bij het begin duidelijk zijn voor alle actoren die bij de heronderhandeling worden betrokken. Op die ver-

trekbasis moet de heronderhandeling een aanleiding zijn om de verantwoordelijkheden duidelijk af te lijnen, en toekomstige discussies over wie verantwoordelijk is voor welk probleem te vermijden.

Wat de afbakening van de zuiveringsgebieden betreft, bevestigt de minister dat het oorspronkelijk de bedoeling was de VMM hiervoor verantwoordelijk te maken. Tijdens overleg met de Vlaamse Milieumaatschappij bleek deze opdracht slechts binnen een termijn van 5 jaar te kunnen worden afgerond. Voor de minister was dit een te lange periode. Bij de onderhandelingen met Aquafin werd afgesproken dat Aquafin proefprojecten zou uitvoeren voor de afbakening. De resultaten van deze projecten zijn sinds enkele maanden beschikbaar. De volledige afbakening zou nog in 2002 kunnen worden afgerond. De minister heeft wel nog een aantal bedenkingen bij de methode die in de proefprojecten werd gehanteerd, maar wil hierover verdere gesprekken voeren met de NV Aquafin. De snelle afhandeling van de proefprojecten was voor de minister een positief punt. Positief is ook dat – op basis van een extrapolatie van de gegevens uit de proefprojecten – slechts een beperkt aantal huishoudens verplicht zou worden een IBA te installeren. De minister noemt het voorlopige cijfer van 40.000 huishoudens. De afbakening van de gebieden die voor kleinschalige waterzuiveringsinstallaties in aanmerking komen is dan volgens de minister weer te beperkend opgevat.

De minister reageert ook op de bekommernis van de heer Matthijs over de gevolgen voor de gemeenten. De theoretische oefening werd gemaakt over hoe het principe van de resultaatsverbintenis ook aan de gemeenten kon worden opgelegd. De gemeenten zouden geen subsidies meer ontvangen, maar resultaatvergoedingen. Voor de minister is duidelijk dat de situatie in de praktijk voor de gemeentebesturen moeilijk is, en dat het principe van de resultaatsverbintenis niet onmiddellijk kan worden geïmplementeerd. Hoewel een bijsturing noodzakelijk is, blijft de filosofie van het huidige Rio-besluit dus gelden. Er moet meer duidelijkheid zijn over de planning en de rol van de andere actoren, vooraleer in een latere fase de discussie over het belonen en sanctioneren van de gemeenten kan worden gevoerd.

Wat de hydronautsstudies van de gemeenten betreft, stelt de minister dat in de nieuwe milieuconvenant een optie Water wordt opgenomen waarbinnen de gemeenten kunnen worden gesubsidieerd voor het opstellen van een hydronautstudie.

De heer Matthijs had ook bedenkingen bij de beslissing van de Vlaamse regering om de opzeg van het contract met Aquafin te betekenen, alvorens te starten met het heronderhandelen. De minister stelt dat deze beslissing is ingegeven door de lange opzegtermijn van 20 jaar. De opzeg is een element dat eventueel kan bijdragen tot goede resultaten aan de onderhandelingsstafel. Bovendien is het zo dat binnen 20 jaar de waterzuiveringsproblematiek een ander beeld zal vertonen. Binnen die termijn moeten de belangrijkste investeringen zijn gebeurd en zullen het onderhoud en de exploitatie de belangrijkste taken uitmaken. Er kan dan worden gekeken welke actoren – Aquafin of andere – deze taken op zich nemen. De huidige monopoliesituatie vindt vooral zijn oorsprong in de grootschalige investeringen die nodig zijn om een netwerk uit te bouwen.

De minister reageert tot slot op de opmerking van de heer Matthijs over de ongelijke behandeling van huishoudens. De minister is van mening dat gaan wonen in een afgelegen gebied in de huidige Vlaamse ruimtelijke context bepaalde voordelen biedt en ook tot een hogere heffing voor de waterzuivering aanleiding moet kunnen geven.

De heer Matthijs merkt daarbij op dat het niet alleen over de echt afgelegen gebieden gaat, maar over het hele buitengebied. Volgens de minister blijkt uit een voorlopige extrapolatie dat slechts 40.000 gezinnen tot de installatie van een IBA verplicht zouden worden. Het lid vraagt hoe de onderhandelingen met drinkwatermaatschappijen over hun bijdrage tot de inventarisatie verlopen.

De heer Matthijs onthoudt ook uit het antwoord van de minister dat de problemen inzake waterzuivering een collectieve verantwoordelijkheid betreffen, zoals ook duidelijk in de nota over de strategische visie staat, en dat er dus geen aanleiding is tot een stigmatisering van de NV Aquafin. Het lid hoopt dat de proefprojecten van Aquafin inzake de afbakening van zuiveringsgebieden op korte tijd tot beleidskeuzes kunnen leiden.

De heer Matthijs is tevreden met het antwoord van de minister inzake de financiële gevolgen voor de gemeenten. Er moet nog heel wat werk worden verricht vooraleer met een systeem van resultaatvergoedingen voor de gemeenten kan worden gestart. Het lid beoordeelt het ook positief dat aan een subsidiëring van hydronautsstudies wordt gewerkt.

### III. Wijziging van de tekst

De amendementen van de heer Jacques Timmermans, mevrouw Isabel Vertriest en de heren Jacques Devolder, Jos Bex en Erik Matthijs zijn opgenomen in *Parl. St.* VI. Parl. 2000-2001, 789/2. De heer Jacques Timmermans licht de amendementen toe namens de indieners.

#### – eerste streep

*Amendement nr. 1* strekt ertoe na de eerste streep een nieuwe streep in te voegen. Daarin wordt aan de Vlaamse regering gevraagd om de kostprijs voor de implementatie van de nota Aquafin strategische visie samen met een voorstel voor de financiering hiervan, aan het Vlaams Parlement voor te leggen en dit ten laatste op 30 juni 2002.

De heer Jacques Timmermans verwijst in dit verband naar de kritiek die eerder door commissieleden werd geuit over de onzekerheid inzake de financiering en de kostprijs van de operatie. Tijdens de hoorzittingen werden door actiegroepen en belangengroepen ook uiteenlopende cijfers gegeven over de noodzakelijke toekomstige investeringen. Daarom is het verantwoord dat het parlement vraagt om nog tijdens de onderhandelingsprocedure, en uiterlijk midden 2002, duidelijkheid te verschaffen over de kostprijs en de financiering. Het gaat dan niet alleen over de heffingen, maar ook over de inbreng van de Vlaamse overheid en de gemeenten en andere actoren.

#### – tweede streep

De minister laat opmerken dat uit de formulering van de huidige tweede streep verkeerdelijk kan worden afgeleid dat de beheersovereenkomst met Aquafin loopt tot 31 december 2005.

De heer Timmermans verduidelijkt dat de bedoelde zinsnede slaat op de heronderhandeling, die loopt tot 31 december 2005, en niet op de overeenkomst. De commissie stemt in met de schrapping van de woorden "van de beheersovereenkomst met Aquafin" als een technische correctie.

#### – vierde streep

*Amendement nr. 2* van de heer Timmermans, mevrouw Vertriest en de heren Devolder, Bex en Matthijs strekt ertoe in de vierde streep de woorden "voor 31 december 2005" te vervangen door "tijdens de heronderhandelingen met de NV Aquafin".

De heer Jacques Timmermans verduidelijkt dat 31 december 2005 een scharnierdatum is in de huidige overeenkomst. Het is dan ook noodzakelijk om de gesprekken over de situatie na december 2005 reeds voor deze datum aan te vatten en deze mee op te nemen in de onderhandelingen met de NV Aquafin, die ten laatste in september 2002 zouden moeten starten.

#### – vijfde streep

*Amendement nr. 3* van dezelfde indieners strekt ertoe in de vijfde streep, die handelt over het uitwerken van een resultaatsverbintenis, kostenefficiënte en regulering, de verwijzing naar de krachtlijnen van de nota "Aquafin-Strategische visie vanuit het algemeen belang" te schrappen. In de plaats daarvan komt een bepaling die vraagt dat inmiddels via het uitschrijven van procedures bij een aantal artikelen uit de huidige overeenkomst, gestart wordt met de omvorming van de huidige middelevenverbintenis tot een resultaatsverbintenis.

De bedoeling is volgens de heer Timmermans dat wordt nagegaan of op basis van de huidige overeenkomst niet reeds kan worden gestart met de uitwerking van een resultaatsverbintenis.

#### – zevende streep

*Amendement nr. 4* van dezelfde indieners strekt ertoe aan de zevende streep, die handelt over het ontwerp van decreet integraal waterbeleid, de woorden "en de betrokkenheid van alle waterbeheerders wordt verzekerd" toe te voegen. Namens de indieners licht de heer Timmermans toe dat het ontwerp van decreet integraal waterbeleid tot een juridische onderbouwing en verbetering van de werking van de bekkencomités moet leiden.

#### – tiende streep

*Amendement nr. 5* van dezelfde indieners strekt ertoe aan de tiende streep het volgende toe te voegen : "Aansluitend op de definitieve afbakening van de zuiveringszones dient per gemeente een gebiedsdekkend uitvoeringsplan te worden opgesteld en getoetst aan de gemeentelijke structuurplannen. In het buitengebied dienen door de gemeentebesturen de marktmechanismen inzake ontwerp en uitvoering maximaal te worden aangewend."

Volgens de heer Timmermans moet dit amendement worden gezien in het kader van de eerdere discussie over de taakverdeling. Eenmaal de definitieve afbakening van de zuiveringszones klaar is, zouden de gemeenten, wellicht in samenspraak met

de bekkencomité's en andere gemeenten, een gebiedsdekkend uitvoeringsplan moeten opstellen en toetsen aan de gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen. Deze toevoeging heeft niet alleen de bedoeling de rechtszekerheid van de burgers en de betrokkenheid van de gemeenten te vergroten, maar ook de afstemming van de planning van het collectoren- en zuiveringsstelsel op de ruimtelijke uitvoeringsplannen te verbeteren. In het verleden waren er herhaaldelijk problemen met de vergunning van collectoren en waterzuiveringsinstallaties omdat de inplanting in tegenstrijd was met de vigerende ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Het tweede deel van het amendement heeft betrekking op de verdere uitvoering van de planning in het buitengebied. De indieners gaan er daarbij vanuit dat de gemeenten bevoegd zullen zijn in het buitengebied en minstens voor zuiveringsinstallaties tot 2000 inwonersequivalenten. De gemeenten moeten dan voor het ontwerp en de uitvoering ervan de markt maximaal laten spelen. Zoals tijdens eerdere discussies en de hoorzittingen is gebleken, heeft Aquafin inderdaad heel wat know-how uitgebouwd voor de zuivering in stedelijk gebied, maar in het buitengebied moeten ook andere actoren een ontwerp kunnen indienen en, na de het doorlopen van de gunningsprocedure, eventueel uitvoeren. Het is dus niet uitgesloten dat Aquafin de bedoelde werken uitvoert, maar het kunnen ook andere aannemers zijn. De heer Timmermans voegt eraan toe dat een goede en snelle afbakening van de zuiveringszones essentieel blijft.

Minister Vera Dua informeert naar de draagwijdte van de verwijzing naar de gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen. De heren Jacques Timmermans en Patrick Lachaert verduidelijken dat het niet de bedoeling is dat het gebiedsdekkende uitvoeringsplan van de gemeenten een onderdeel wordt van het ruimtelijk structuurplan. De ruimtelijke inplanting van de inzameling en zuivering moet wel getoetst worden aan het gemeentelijk structuurplan.

Op vraag van de heer Jos Bex bevestigt de heer Timmermans dat het bedoelde uitvoeringsplan voor de waterzuivering ook niet als een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) moet worden opgevat.

De heer Erik Matthijs vraagt of deze toetsing wel haalbaar is. Volgens de heer Patrick Lachaert is het haalbaar wanneer de gemeenten voldoende proactief optreden en systematisch de resultaten van de hydronautstudie bekijken in functie van de structuurplanning. Het lid signaleert dat de VMM op dit

ogenblik op gemeentelijk niveau reeds de gegevens over waterinzameling controleert.

Minister Vera Dua maakt de vergelijking met de vroegere, en intussen verouderde, totale rioleringsplannen (TRP). Op basis van de afbakening van de zuiveringszones en de andere beschikbare gegevens zou een nieuwe gemeentelijk uitvoeringsplan voor waterzuivering worden opgesteld.

Wat het maximaal laten spelen van de markt in het buitengebied betreft, stelt minister Dua de vraag in hoeverre alle gemeenten bereid zijn om een marktstudie uit te voeren. Een aantal gemeenten zal misschien gemakkelijks halve opteren voor een ontwerp en uitvoering door Aquafin.

Volgens de heer Jacques Timmermans gaat het om een zaak van goed gemeentelijk bestuur. De consequentie kan zijn dat het decreet bestuurlijk beleid moet worden aangepast aan de toekomstige situatie waarin Aquafin geen monopoliepositie bekleedt in het buitengebied. Ook het toezicht op de gemeenten door de hogere overheden moet hierin een rol spelen.

De heer Patrick Lachaert laat in dit verband opmerken dat op gemeentelijk niveau nu reeds verschillende studie bureaus kunnen worden geconsulteerd voor het uitvoeren van een gedetailleerde hydronautstudie die verder reikt dan de gegevens waarover Aquafin beschikt.

#### – laatste streep

*Amendement nr. 6* van de heer Timmermans, mevrouw Vertriest en de heren Devolder, Bex en Matthijs strekt ertoe in de laatste streep, 2°, na het woord "resultaten" tussen haakjes de woorden "de kwaliteit van het effluent na zuivering" in te voegen. Op het einde van 2° wordt de volgende zin toegevoegd: "Daarnaast staan de gemeenten in samenspraak met de bewoners in voor de kwaliteit van het aangeleverde influent".

De heer Jacques Timmermans verwijst naar de hoorzittingen en naar de opmerkingen die in de commissie werden gemaakt over de resultaatsverbinde n i s . Daarbij werd duidelijk dat de verantwoordelijkheid van Aquafin voor het resultaat enkel eenduidig kan worden vastgelegd als de gegevens over het influent voor zuivering en het effluent na zuivering bekend zijn.

*Amendement nr. 7* strekt ertoe aan de laatste streep, 3°, de volgende zin toe te voegen: "Daartoe zullen bij de overheid de nodige controlemechanis-

men worden uitgebouwd." Indien de activiteiten van Aquafin zowel economisch als ecologisch tegen de laagst mogelijke transactiekosten moeten worden aangestuurd, veronderstelt dit volgens de heer Timmermans dat bij de overheid een adequaat controlemechanisme wordt uitgebouwd.

*Amendement nr. 8* strekt ertoe in de laatste streep 4° te vervangen door wat volgt : "de responsabilisering van Aquafin naar resultaten en kosten impliceert dat de volledige procesverantwoordelijkheid bij dit bedrijf wordt gelegd ; enkel in de mate dat deze verantwoordelijkheid toelaat Aquafin te vergoeden op basis van de effectief gezuiverde afvalwaterstromen behoort de planning van de bovengemeentelijke infrastructuur tot de verantwoordelijkheid van Aquafin."

De heer Timmermans stelt dat met deze toevoeging wordt benadrukt dat de gemeenten hun verantwoordelijkheid voor rioleringen behouden en dat de planning van de bovengemeentelijke infrastructuur (collectoren en waterzuiveringsinstallaties) tot de verantwoordelijkheid van Aquafin behoort.

Volgens de heer Erik Matthijs en minster Vera Dua is het laatste deel van de voorgestelde tekst, waarin het gaat over de verantwoordelijkheid en vergoeding van Aquafin op basis van effectief gezuiverde vuilvrachten, onduidelijk geformuleerd. De heer Timmermans verwijst naar de discussie over de resultaatverbintenis. Aquafin kan enkel verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van het effluent als er duidelijkheid bestaat over de kwaliteit van het influent. De gemeenten staan in samenspraak met de bewoners in voor de kwaliteit van het aangeleverde influent.

De heer Jos Bex vreest dat de NV Aquafin op die manier nog tientallen jaren aan haar verantwoordelijkheid zou kunnen ontsnappen. Wat zullen de voorwaarden zijn waaronder de gemeenten afvalwater kunnen leveren aan Aquafin ? Als die voorwaarden streng zijn, bijvoorbeeld de afkoppeling van het regenwater, kan het nog tientallen jaren duren vooraleer de gemeenten aan die voorwaarden voldoen.

Volgens de heer Jacques Timmermans kan bij de uitvoering van nieuwe projecten reeds getracht worden de resultaatverbintenis te implementeren. Het meten van het influent is een voorwaarde voor de resultaatverbintenis.

De commissieleden nemen zich voor de formulering van dit amendement eventueel te verfijnen

naar aanleiding van de behandeling in de plenaire vergadering.

*Amendement nr. 9* strekt ertoe in de laatste streep, 7° b), na het woord "sleutelpositie" de woorden "wat betreft het buitengebied in de planning en uitbouw" in te voegen en op de derde regel het woord "collectoren" te vervangen door het woord "inzameling".

De heer Jacques Timmermans en mevrouw Isabel Vertriest stellen namens de indieners dat dit amendement de bedoeling heeft om verwarring tussen de opdrachten van Aquafin en de gemeenten te vermijden. In het buitengebied moeten de gemeenten een sleutelpositie bekleden in de planning en de uitbouw van een stelsel van inzameling, wat ruimer is dan collectoren, en zuivering.

*Amendement nr. 10* strekt ertoe in de laatste streep, 7° b), de datum "31 december 2003" te vervangen door de datum "31 december 2005".

Minister Vera Dua had in een vorige vergadering voorgesteld dat de gemeenten pas tegen 31 december 2005 een gedetailleerde hydronautstudie tot op het niveau van de straatriolering moeten laten uitvoeren, en niet tegen 31 december 2003. Volgens de minister zullen een aantal gemeenten inderdaad in deze opdracht slagen tegen 2003 en de Vlaamse regering zal dit ook stimuleren in het kader van het gemeentelijke milieuconvenant. De in de huidige tekst voorgestelde datum van 31 december 2003 zou volgens de minister echter niet voor alle gemeenten haalbaar zijn.

Mevrouw Marleen Van den Eynde laat opmerken dat verschillende gemeenten reeds zijn begonnen met de opmaak van de hydronautstudie, al dan niet in samenwerking met de provincie. De kosten voor dergelijke studie lopen hoog op en het lid dringt daarom aan op een voldoende hoge subsidie.

De minster verduidelijkt dat in het kader van het nieuwe milieuconvenant, waarover de laatste onderhandelingen nu lopen, een subsidie gaat naar het opstellen van een algemeen waterbeleidsplan. De minister zal laten nagaan welke plaats de hydronautstudie hierin kan bekleden.

Volgens de heer Patrick Lachaert moeten de resultaten van de hydronautstudie worden aangevuld met hydrologische gegevens. Op basis van deze gegevens kan door de gemeenten aan planning worden gedaan. De gemeente Merelbeke zal binnenkort reeds over deze gegevens beschikken.

De heer Jacques Timmermans stelt dat in het voorstel van resolutie duidelijk is opgenomen dat van de Vlaamse overheid een financiële incentive wordt verwacht voor de hydronautsstudie, zonder dat een uitspraak wordt gedaan over de hoogte van het subsidiepercentage.

De amendementen van de heer Timmermans, mevrouw Vertriest en de heren Devolder, Bex en Matthijs met de nummers 1 tot 10 worden aangenomen met 10 stemmen.

#### **IV. Eindstemming**

Het gewijzigde voorstel van resolutie wordt aangenomen met 10 stemmen.

*De verslaggevers,*

*De voorzitter,*

Jacky MAES

Jacques TIMMERMANS

Erik MATTHIJS

---

**TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE**

Het Vlaams Parlement,

- gehoord de vertegenwoordigers van de VMM en Aquafin ;
- vraagt de Vlaamse regering om de kostprijs voor de implementatie van de nota Aquafin strategische visie samen met een voorstel voor de financiering hiervan voor te leggen en dit ten laatste op 30 juni 2002 ;
- vraagt de Vlaamse regering om, in voorbereiding van de heronderhandeling, die loopt tot 31 december 2005, gestalte te geven aan een vernieuwd en coherent waterzuiveringsbeleid en hierover zo snel mogelijk te berichten aan de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening ;
- vraagt de Vlaamse regering de heronderhandeling tussen het Vlaamse Gewest en Aquafin op basis hiervan aan te vatten en dit ten laatste op 1 september 2002 ;
- vraagt de Vlaamse regering om zich ook te buigen over de situatie na 31 december 2005 en daarover gesprekken aan te vatten tijdens de heronderhandelingen met de NV Aquafin ;
- vraagt de Vlaamse regering daarbij werk te maken van een resultaatsverbintenis, kostenefficiëntie en regulering, conform het Vlaams regeerakkoord. Inmiddels zal via het uitschrijven van procedures bij een aantal artikelen uit de huidige overeenkomst gestart worden met de omvorming van de huidige middelenverbintenis tot een resultaatsverbintenis ;
- vraagt de Vlaamse regering daarbij prioritair werk te maken van een maximaal zuiveringsresultaat tegen de laagste kosten, binnen de randvoorwaarden van het integraal waterbeheer, dat doelstellingen oplegt inzake waterkwaliteit, waterkwantiteit en biodiversiteit ;
- vraagt de Vlaamse regering nogmaals om hoogdringend in de commissie de bespreking op te starten van een ontwerp van decreet integraal waterbeleid, waardoor tevens op korte termijn een omzetting mogelijk wordt van de Europese kaderrichtlijn water en de betrokkenheid van alle waterbeheerders wordt verzekerd ;
- vraagt de Vlaamse regering tegelijk dringend uitvoering te geven aan onze verplichtingen tot

invoering van de Europese richtlijn stedelijk afvalwater, wat impliceert dat de opvangstelsels en zuiveringen van stedelijke afvalwaters zo snel mogelijk gerealiseerd worden, gelet op de reeds verstreken vervaldatum van 31 december 1998, voor de waterzuivering met nutriëntverwijdering voor de agglomeraties boven 10.000 IE, en gelet op de snel naderende datum van 31 december 2005, om een biologische zuivering te verstrekken aan alle agglomeraties boven 2.000 IE en een toereikende behandeling van het afvalwater voor de kleinere vraagconcentraties ;

- vraagt de Vlaamse regering om binnen deze beleidskaders zijn afvalwaterzuiveringsbeleid in een vernieuwende aanpak bij te sturen, waarbij de afvalwaterzuivering uitgaat van de behoeften en mogelijkheden van de huishoudens en het kleinbedrijf (klantgericht) en niet van een grootschalig technologie-aanbod, waarbij techniek- en schaalkeuzes gebeuren in een optimale afstemming tussen ecologische resultaten en kosten en waarbij ongelijkheden in de financiering van concurrerende oplossingen worden opgeheven ;
- vraagt de Vlaamse regering om, door deze vraaggerichte planning tot uitbouw en optimalisering van het collectoren- en zuiveringsstelsel, tevens duidelijkheid en rechtszekerheid te bieden aan de burgers door een definitieve afbakening van de zuiveringszones, op basis van vraagdichtheid, aansluitingsmogelijkheden op het collectieve stelsel en aansluitingskosten. Aansluitend op de definitieve afbakening van de zuiveringszones dient per gemeente een gebiedsdekkend uitvoeringsplan te worden opgesteld en getoetst aan de gemeentelijke structuurplannen. In het buitengebied dienen door de gemeentebesturen de marktmechanismen inzake ontwerp en uitvoering maximaal te worden aangewend ;
- vraagt de Vlaamse regering daartoe ook versneld de kennis van vraag- en aanbodsmogelijkheden uit te bouwen en dringend werk te maken van een dynamische inventarisering van lozingsgegevens en -concentraties, aansluitingsgegevens, infrastructuurgegevens, gegevens over de conditie van infrastructuur, debietgegevens op riolen (parasitaire en regendebieten), overstorten en afvoer van verharde oppervlakten, ... ;
- vraagt de Vlaamse regering met het oog op het meer resultaatgericht en kostenefficiënter maken van het afvalwaterzuiveringsbeleid, de respectieve actoren te responsabiliseren en de

respectieve bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de actoren te herschikken en beter af te lijnen in homogene pakketten ;

- vraagt de Vlaamse regering om bij de uitwerking van haar beleid terzake uit te gaan van volgende principes :

- 1° de overheidsdiensten moeten zich toeleggen op het uitstippelen van een beleidsvisie en een beleidsplanning en het vaststellen van kwaliteitsnormen voor de diverse onderdelen en functies van het waterstelsel ; de overheid moet sturen, niet roeien ;
- 2° de sturing vanuit de overheid naar resultaten (de kwaliteit van het effluent na zuivering) en kosten moet doelmatig en doeltreffend georganiseerd worden opdat in de toekomst de risico's en verantwoordelijkheden over resultaten en kosten eenduidig bij Aquafin kunnen worden gelegd. Daarnaast staan de gemeenten in samenspraak met de bewoners in voor de kwaliteit van het aangeleverde effluent ;
- 3° de activiteiten van Aquafin moeten zowel economisch als ecologisch tegen de laagst mogelijke transactiekosten worden aangestuurd (gereguleerd). Daartoe zullen de nodige controlemechanismen worden uitgebouwd ;
- 4° de responsabilisering van Aquafin naar resultaten en kosten impliceert dat de volledige procesverantwoordelijkheid bij dit bedrijf wordt gelegd ; enkel in de mate dat deze verantwoordelijkheid toelaat Aquafin te vergoeden op basis van de effectief gezuiverde afvalwaterstromen behoort de planning van de bovengemeentelijke infrastructuur tot de verantwoordelijkheid van Aquafin ;
- 5° het vergoedingsmechanisme van Aquafin wordt bijgestuurd en aangepast in functie van resultaten en efficiënte inzet van middelen ;

6° hiertoe dienen reguleringsystemen uitgewerkt te worden waardoor de vergoeding van de aandeelhouders gekoppeld wordt aan de prestaties van Aquafin inzake optimale collectering en zuivering van afvalwaterstromen ;

7° a) de gemeenten bekleden een sleutelpositie inzake het maximaliseren van de benutting van de grootschalige rioolwaterzuiveringsinstallaties en collectoren door het maximaal aansluiten van hun rioleringen op de bovengemeentelijke stelsels ;

b) de gemeenten bekleden wat betreft het buitengebied evenzo een sleutelpositie in de planning en uitbouw van een optimaal stelsel van inzameling en zuivering en in het voorzien van kleinschalige waterzuiveringsinstallaties voor woningen of IBA's die niet op het collectief stelsel moeten of kunnen worden aangesloten ;

t.o.v. de verantwoordelijkheid van de gemeenten staat de financiële aanmoediging ;

iedere gemeente moet vóór 31 december 2005 een gedetailleerde hydronautsstudie tot op het niveau van de straatriolering (niveau 4) laten uitvoeren, waarbij het Vlaamse Gewest een financiële incentive geeft en daarenboven toezicht houdt op de bovengemeentelijke coördinatie ;

het is verder nodig de bestaande subsidiëeringsmechanismen en de ondersteuning op creatieve wijze te verhogen, zowel naar de doelstelling van de waterzuivering als naar de daarbij noodzakelijke vervanging van bestaande gemeentelijke infrastructuur (vooral wegenis) ;

bovendien is het evenzo nodig de financieringsmiddelen doelmatiger en doeltreffender toe te wijzen ;

ook voor de instandhouding en het onderhoud van de gemeentelijke systemen dienen middelen voorzien te worden ;

8° op termijn moet de praktijk van het subsidiëren van investeringen worden vervangen door een stelsel van aansporingen dat de aansluiting van effectieve vuilvrachten bevordert en derhalve ook voorziet in afkoppelingen van regen- en parasitaire debieten ; verschillende mogelijkheden tot gedifferentieerde financiering van door de gemeente toegeleverde afvalstromen dienen onderzocht te worden naar hun financiële repercussies voor de gemeenten en voor het Vlaamse Gewest ; deze simulaties zullen het voorwerp uitmaken van een gemeentelijk financieel effectenrapport.

---